

Erkel Ferenc–Szén József

Pest, 1855

Királycsel

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Fc4 Vh4+ 4.Kf1 g5 5.Hc3 Fg7 6.g3 Mac Donnel lépése a gyors fejlődés gondolatával. **fxg3 7.Kg2 Vh6 8.hxg3 Vg6 9.d4 d6 10.Hf3 h6 11.e5 Kd8** Elvileg ajánlatos a nyíló e vonalról elvinni a királyt, de konkrétan 11...He7 12.exd6 cxd6 13.Be1 Hbc6 14.Hd5 Kd8 kikerülné a bonyodalmakat. **12.b3** Récsi Emil felismerése, mellyel megoldódik a fekete mezejű futó játékba hozatala. **He7 13.Fa3 Fd7 14.exd6 cxd6 15.Vd2** Tökéletes a felvonulásterv. **Hbc6 16.Bae1 a6** a fenyegető Hb5 ellen, így azonban a b6 mező gyengül meg. Világos minden tisztje ideális helyen van, kezdődhet az akció. **17.d5 He5 18.He4** A d6 gyalog védtelen és Va5+ nyeréssel fenyeget. A közbeiktatás 18...Hxc4 19.bxc4 a megnyíló b vonal miatt még kellemetlenebb a sötét számára. **Hc8** az egyetlen védő lépés.

19.Hxd6! Hxf3 A d6 huszár nem üthető, mert 19...Hxd6 20.Va5+ Kc8 21.Vc5+ nyer. **20.Hxb7+!?** Objektíve a prózai 20.Kxf3 lett volna a legesélyesebb folytatás, 20... Hxd6 esetén most 21.Va5+ nem nyer fonalasan, de a 21... Kc8 22.Vc5+ Kb8 23.Vxd6+ Vxd6 24.Fxd6+ Kc8 25.g4 utáni végjáték győzelemmel kecsegtet. Például ha 25...f5 26.gxf5 Fxf5 27.Be7±.

20...Kc7 21.d6+ Kb8! Kevésbé jön számításba 21...Kxb7, mert 22.Fd5+ Kb8 (azonnal veszít 22...Fc6 23, Vb4+ Hb6 24, Be7+ miatt) 23.Fxf3 g4 24.Vb4+ Fb5 25.Fe4 f5 26.Vc5 után jó nyerőesélyesek maradnak.

22.Hc5!! Megdöböntő vezéraldozat. Kérdés, hogy a sötét király köré szövögetett mattháló kiállja-e a próbát? Sajnos a partiban nem kaptuk meg a választ, így a késői elemzőre hárul ez a feladat. **22...Fc6** Jó lenne tudni, hogyan született meg sötét döntése. A korabeli sakkozók mattot vizionáltak. Néhány évtizede Barcza nagymester hívta fel a figyelmet, hogy lukas is lehet ez a háló. Vizsgálódjunk mi is egy kicsit. Tehát 22...Hxd2 23.Hxd7+ Ka7 24.Fc5+ Hb6 25.Fxb6+ Kb7 26.Fd5+ Kc8 27.Fc5 Vxc2 28.Hb6+ Kd8 29.Ff2 A király megmenekült ugyan, de az állás egyáltalán nem egyértelmű. Változat megadása nélkül az erőteljes 25. Be7 lépést ajánlja Ozsváth András *Harcászat 64 mezőn* című könyvében. Az egyidejűleg több fenyegetés elhárítása egy külön elemzés témája lehetne.

23.Hd7+ Elterelő hadművelet **Fxd7** 23...Kb7 24.Vb4+ Ka7 25.Vc5+ Kb7=
24.Vb4+ Fb5 25.Fxb5 Hxe1+ 26.Bxe1 Vxc2+? 26...Vxd6 27.Vxd6+ Hxd6
 28.Fxd6+ Kb7 29.Be7+ Kb6 30.Fd3 Fd4 31.Fe4± 26...a5 27.Vc5 Ba7 28.Fc6
 Ba6 29.Be7 Bxc6 30.Vxc6 Hxe7 31.Vc7+ Ka8 örökös sakkal döntetlen **27.Fe2+**
Ka7 28.Va5! Fd4 a fenyegető 29.Fc5+ ellen **29.d7! Vc6+** Sötét veszítene:
 29...Hb6 30.Vxa6+ Kb8 31.Fd6+ után. **30.Ff3 Fb6** 30...Vxd7 31.Fc5+ Fxc5
 32.Vxc5+ Kb8 (32...Hb6 33.Be7 Bad8 34.Fc6+-) 33.Be4 a5 34.Ve5+ Vd6
 35.Vxh8± **31.Fxc6 Fxa5 32.Be8 Hd6 33.Fxd6 Bd8 34.Fe5 Bg8 35.Ff6 Bg6**
36.Fxd8

Sötét feladta. **1-0**

Alig hihető, hogy ez a parti 155 évvel ezelőtt született. Utánjátszása ma is esztétikai élvezet, ugyanakkor jól példázza halhatatlan zeneköltőnk sakkozói felfogását, hitvallását, amelyet az egykori jó barát Dr. Vidor Zsigmond imígyen örökített meg: „...eszmegazdag pozíciókban, ha látta is a bábok egyedül tőle függő lecserélése mögött a biztos nyereséget, száraz végjátékot nem provokált rovására a szépnek. Mert nem a pusztán nyereség vagy veszteség ténye, hanem a küzdés folyásának mikéntje döntött az ő szemében afölött, kinek milyen a sakkszellem. Igazi sakkszellemet ahol látott, látni vélt jellemet is...”

Erkel Ferenc emléke előtt tisztelegve szeretném ezt a gyöngyszemet közkinccsé tenni.

Csom István
 nemzetközi nagymester